

CONSTANȚA

APARE DUMINICA

Ann III. N. 134.

Constanța, Duminică 3 Septembrie 1895.

20 bani număr

Constanța 3 Septembrie 1895.

Insemnătatea drepturilor politice

Cetitorii acestui ziar știu că n'avem nici în clin nici în mănecă cu partidele politice din țară; că chiar aci în localitate, n'am avut nici o dată niscă-va velleități de a crea curente politice, înprejurul cărora să fi căutat a grupa aderenți.

Programul nostru este: *românismul și prosperitatea economică a provinciei*; și avem atâtea lucruri de făcut încă pe acest teren, că nu ne mai putem permite luesul discuțiunii principiilor de politică generală.

De altmintrenea, cum stau lucrurile în țară, unde nimenea nu mai poate deosebi cine e progresist și cine e reacționar, o discuțiune pe acest teren ar fi chiar searbada și fără nici un folos pentru locuitorii Dobrogei.

Resultatele la care s'au ajuns după 17 ani, în Tulcea și Constanța, pe câmpul de activitate al căilor de comunicație d. es., ne dau încredințarea că regimul politic n'are nici un rol în administrarea unei provincii, că totul atârna de la omul ce se pune în capul unei trebi.

Dacă administrația, ast-fel cum este ea în Dobrogea, desbracată de ori-ce preocupățiune politică, nu e în stare a face mai mult de cât a învârti de ață pe mâine greoiul mecanism al urnirei afacerilor publice, ce ar putea ea face mai mult când și-ar mai arunca în cărcă și povara destul de grea, adese-ori zdrobitoare, a intereselor de partid?

E reu lucru negreșit, că administrația unei provincii, cum e Dobrogea, să fie lasată fără nici un control, fără nici un inbold, fără nici un stimulent la lucru, dar acest reu, după părerea noastră, nu e mai mare, mai prejui-

diabil intereselor publice, de cât regimul diferitelor coterii politice, al făgăduelilor late și neîmplinite, de care uzează și prea des abuzează diferitele partide în luptă pentru situațiune.

Spre a ne edifica pe deplin asupra acestui adevăr, să spunem un singur exemplu din istoria contimporană a țării.

De când cunoaștem regimul constituțional, luptele politice s'au dat tot-d'a-una pe terenul îmbunătățirii sortei țeranilor, din care se compune patru părți a populațiunii. Ce s'a făcut pentru țeran de trei-zece de ani până acum? Afară de improprietarea însurașilor, făgăduită prin legea de la 1864, care se efectuează abia acum, mai e ceva?

S'au făcut scoli berechet, de toate feliurile și de toate gradele pentru populațiunea streină a orașelor, pe cari fi de țeran mai nu le poate frecventa; s'au făcut spitale la orașe în care satenii nenorociți anevoie pot intra; s'au făcut instituțiuni de credit fonciar, urban și rural, de cari țeranii nu pot profita măcar, că țeranii ardelenți; s'a făcut creditul agricol, pe care țeranii mai mult îl blăstema de cât îl binecuvintează. — Dascălimea, inginerii, proprietarii și arêndașii, medicii și avocații, funcționarii și toate breslele orașenesti, au legile, azilurile și imunitățile lor, numai țeranii, talpa casei, n'au nimic; ei nu au de cât dreptul să încească, așa după cum au apucat din moșt-strămoși, cu rutina și uneltele lor primitive, fără să li se înlesnească o muncă mai ușoară și mai spornică.

Țeranul român nu este cu nimic mai înaintat de cum era acum 30 de ani, cu totă galăgia patriotică în periodul alegerilor.

Toate făgăduelile au ramas mincinoase până la actualul ministru al domeniilor, care fără palăgie, a improprietat țeranii

pentru o valoare de aproape 50 milioane de lei.

Va să zică omul e totul, iar nu făgăduelile pompoase, care au făcut din țeranul român cel mai sceptic om din lume.

În Dobrogea s'au putut improprietari deci de mil de plugari, indigenți și streini, numai în virtutea Augustei promisiuni a Majestații Sale Regelui, care, la trecerea Dunării, a făgăduit populațiunii dobrogene abolirea dijmei în natură și improprietarea celor fără pământ, ceea ce în Bulgaria nu s'a făcut nici până acum.

Nu; nu ne facem nici o iluziune. Dobrogenii nu se pot aștepta la lucru mare de la exercițiul drepturilor politice ce urmează a li se da, dela galăgia ce se va face la alegerile de deputați și senatori.

Dar, cestiunea e alt undeva.

Acum că prin constuirea podului de peste Dunare, Dobrogea încetează de a mai fi considerată ca o filială a României; acum că prin refacerea portului și navigația maritimă, Constanța devine plămâni țării, în care scop se cheltuesc atâtea milioane, se mai poate lasa această provincie neîntruță definitiv la patria muma? Când aci sunt concentrate cele mai vitale interese economice ale țării; când populația provinciei, trei patimi, e alcătuită numai din români de sânge, din care 15 sate compacte formate numai anul trecut cu coloniști din țara muma, se mai poate lasa această parte integrantă a țării nerepresentată în sfatul unde se discută interesele țării întregi?

Am auzit vorbinduse, de oameni serioși, că ar trebui Dobrogei un guvernator, cu o camera provincială. Această idee ne pare prea rescoptă spre a mai crede în minunațiile ce ar putea face. — Această experiență, poate

bună o-dată, n'ar folosi la altceva de cât a întări credința populațiunii locale, că cuvinte de înaltă diplomatie face imposibiia anebsarea difinitivă a Dobrogei, ceea ce noi nici o-dată n'am creșut, iar faptele din urmă, angajarea atâtor cheltueli 'i da cea mai puternică desmintire.

Guvernul să aprecieze.

De la Comună

Ședința din 7 Iulie 1895.

In interesul terminării construcției localului de Primărie.

1). S'a decis a se rectifica bugetul pe anul curent, prin adăugirea la alocațiunea de la art. 1 § unic Cap XVII a sumei de lei 210035 bani 83, escedentul acelu buget, așa că suma pentru terminarea construcției localului Primăriei să se ridice la 51085 lei 83 bani.

2). S'a respins cererea mai multor cetățeni, pentru a se înființa o piață în partea de sus a orașului.

3). S'a decis pentru a se închiria pe platoul din dosul magaziiilor de cereale locuri pentru vânzare de cereale, cu chirie anuală de 10 bani pe metru patrat pe un period de 3 ani.

4). S'a dat numiri la șese strade din Cartierul nou, paralel cu strada Mangalia.

5) S'a aprobat estimăția și vânzarea locurilor com situate în dosul școlilor și de băieți și fete, proprietarilor riverani, pe preț, de 5 lei m. p.

Ședința din 15 Iulie 1895.

1). S'a decis menținerea convenției pentru exploatarea liniilor de garaj a le comunel, propusă de Ministerul de Interne și aprobată deja de Cons. Com; cu rugăminte ca D-lu Ministru de Interne să intervină pentru admiterea ei de către Direcția Generală a C. Ferate

2). S'a votat un credit extraordinar din budg. a. c. pe suma de lei 374 bani 20, pentru a se putea plăti lucrările făcute la instalarea unei mașini de gătit bucate, precum și a unui ventialator sistematic la spitalul comunal.

3). S'a angajat D-l Herman Smidt ca Inginer arhitect al comunei în locul D-lui A. Linz, dimisionat.

4). S'a aprobat închirierea magaziiilor de produse a le comunel, situate la oborul nou de cereale, D-lui

L. Psarafti, pe timp de un an începând de la 1 August viitor, cu prețul de 2500 lei.

5) Nu s'a aprobat prețul de lei 5 bani 30 m. p. pentru locul B din careul No. 44 în mărime de 458 m. p. adjudecat asupra D-lui Steriade Sterian, hotărând a se publica încă o licitație, negăsind avantajos prețul obținut.

Ședința de la 14 August 1895

1). S'a admis schimbul terenului, proprietatea județului, situat pe strada Traian, cu un loc al comunei, situate în stradele Carol I și Mangalia, acest loc fiind necesar pentru clădirea palatului administrativ și palatului stației telegrafopostale.

2). S'a cedat în mod provisoriu companiei jandarmariei rurale un loc de 1000 m. p. în fața caselor D-l Pienhot, pentru a instala fânăria companiei.

3). S'a votat un credit suplimentar de 60 lei pentru a se plăti costul confecționării a nișce table cu inscripțiile respective necesare poliției, Comisiilor de culori și judecătoria de ocol.

4). S'a admis stergerea din registru de abonamente la Cazinul comunal pe a. c. a D-lui V. Cosmiadi, pe motiv că va pleca din oraș pe timpul verii.

5). S'a dispus a se vinde D-lui Căpitan I. Niculescu locul de 57 m. p. cuprins în lotul A, Car. 34 cu prețul de lei 7 bani 50, și locul de 49 ⁸⁰/₁₀₀ m. p. din careul 23, lot. C cu prețul de lei 5 bani 60.

6). S'a dispus suspendarea vânzării locurilor comunale indicate în plan sub lit. E din Car No. 38 și lit. A, din careul No. 44, până ce se va lua o hotărere pentru toate locurile ca comuna are de vânzare.

7). S'a hotărât a se da gratis Ministerului Instrucțiunii Publice și al Cultelor 6000 m. p. loc, pentru construcția unui gimnaziu, din terenul vechiului obor de cereale, alătura cu locul cedat pentru construcția palatului administrativ. S'a hotărât de asemenea pentru a se pune la dispoziția acelu Minister în mod gratuit două locuri din care să aleagă unul ce-l va conveni pentru școala normală, unul este situat spre Nord dincolo de magaziiile de produse a le orașului, lâng nișce mori de vânt, și altul se află pe malul

mărit alătura cu vile de la Nord-Est.

8). S'a adoptat cu cinci voturi contra unul al D-lui Grigorescu, convențiunea încheiat cu Direcția Generală a Cailor Ferate, pentru exploatarea liniilor de garaj a le Comunei.

D-lu Carol Frederich, care a luat cu arenda o moșie de 200 hectare, proprietatea d-lui M. Coieiu de lângă Constanța, a adresat d-lui, ministru al Domeniilor petiție de mai la vale vom reveni altă dată asupra acestei chestiuni atât de importantă. Pentru ați reproducem și-a petiție. Etă-o:

Escelență

Încă de acum doi ani Domnul Prefect al județului Constanța, D-lu Colonel Chirișescu carele se interesa de aproape pentru prăsirea de păseri, noi rase în Dobrogea, m'au invitat ca se'm depun părerile și consiliile mele printr'o scriere relativă la îmbunătățirea raselor păsărilor care în Dobrogea.

Accea dorință cu promptitudine și bună-voință am și îndeplinito, depunându-mi părerile și consiliile mele în aceasta privință printr'un Memorand, pe care l'am predat atât onor: Prefecturii cât și onor: Primărie de Constanța. Mai într'un târziu am conceput un alt Memorand, pe care l'am înaintat onor: Camerei de comerț din localitate, care esaminând lucrarea, a binevoit să-l adjudece adevărate importanță ce represintă atât comerțului cât și economiei agronomiei.

Onor. Camera a înaintat apoi acel Memorand cu recomandățiune călduroasă onor: Minister; iar subsemnatul de atunci și până în present n'am mai primit nici o scire.

Prea bine 'mi este cunoscut, că pe lângă o aglomerare atât de mare de hârtie oficială, cele particulare remas a se rezolva mai la urmă; însă timpul prețios trece și cu densusul interesele și pagubele aduse agronomului. În scurt timp se deschide legătura cu întreg universul; deci acum ar fi timpul cel mai favorabil de a întemeia o nouă ramură de industrie naționale; ast-fel ca acea legătură se devie pentru noi adevărate comori, și să ne aducă adevăratele și recerutele foloșe.

Una dintre ramurile industriale naționale, este prăsirea rațională a păsărilor noastre oare, am vădut în

decursul anului acesta deja nouă vapore cari avea încărcate pe bordul lor păseri cari; și câte bastimente nu trec pe lângă Constanța cu asemea povară fără se și curme drunul? Sciu însă cu siguranța ca de la Odesa se transporta milioane de paseară din Constanța însă nici măcar una.

Aceasta împrejurare aruncă o umbră tristă asupra neajunsurilor noastre economice și agronomice. Am fost la bordul vaporului Lloyd și am constatat cum că a avut încărcate păseri pe suma de 60.000 lei. deci erau nu tocmai din soiuri atât de recomandabile, pot însă spune că erau inferioare raselor bulgare, iar superioare raselor galine din țară. În urmă informațiunilor ce am luat; am aflat cum că acelea păseri au fost cumpărate la Odesa pe prețul de 1 rublă 20 cop. en gros—perechea și să vând la Marselia pe preț de 8 fr. perechea asemenea en gros. Prea bine și foarte lesne se poate pricepe daunele ce le suferă comerțul nostru cât și agronomia; ce ușor am putea face venit țării o parte din acelea milioane ce astăzi se strecură pe lângă terourile noastre.

Domnilor Agronomi și economi proprietari le este așa zis cu nepuțința de ași procura receantele rase de păseri: I. pentru că este un ceva prea costisitor. II. Sorgintea prea departete și transportul prea penibil. Tote acestea însă sunt ușor a se remedia; și anume prin «Instalarea unei stațiuni pentru îmbunătățirea prăsilii păsărilor oare».

Acésta întreprindere doresc și voesc se o facă subsemnatul pe propriele nu spese, și cu anume astfel de condițiune ca se pot instala întreaga țară. Voiu introduce cele mai nouă rase galine și le voiu aclimatiza, celui mai sorman țeran ci va fi posibil se și procure pe preț de 5 lei o nouă prăsilă pe care mai apoi să pôte crește și mulți cu ușurințe el însuși. Acela care va începe cu mic se înțelege că va avea se sporte mai puțin supuse. Deci și folosul va fi mai mare.

Mai voiu instala pe lângă acésta și o școlă de brânzetură și lăptărie; bine înțeles cu toate requisitele necesare unde va fi posibil ori și căruț să se îndeletnicească în acésta branșă în scurt timp și pe puține spese.

Însă în toamna anului acestuia voi introduce rasele de prăsilă, și pe la începutul lunii Martii anulului 1896,

vom începe cu expedirea noilor rase, iar timpul va proba foloșele ce acésta întreprindere ce va aduce întreaga țară.

Acésta a mea întreprindere fiind o ramură industrială cu totul nouă, rog prin prezența onor; Guvern a'mi acorda beneficiile și privilegiile nouă legi industriale; pe lângă acésta rog se bine-voiască a'mi acorda scutirea de vama și a taxelor de import asupra păsărilor, mașinelor și uneltelor cât și diferire materiale ce nu vor necesite la instalațiile proiectate Pentru acest scoponșes acélea una lista de obiecte unelte și mașinele ce voesc a importa.

L I S T A

- 1) 200 bucăți (păseri) găini și cocoși de prăsilă
- 2) 7 bucăți capre de Elaveția
- 3) 1000 kilog, impletitura de sēmă pentru colovie.
- 4) 400 bucăți ouă de porcelană
- 5) 200 bucăți vase de ape pentru găini.
- 6) 4000 bucăți inele (verigi) de picior pentru găini.
- 7) 1 bucată aparat pentru clocit.
- 8) 1 bucată căruț pentru păseri.
- 9) 100 bucăți vase pentru nutreț.—Pentru fabrica de brânzetură și lăptărie
- 1) Una mașină centrifugă.
- 2) Una mașină Separator.
- 3) Una mașină Becaritoare.
- 4) Una mașină de bătut untul.
- 5) 4 Vase pentru brânză (Baede brânză).
- 6) Una mașină pentru alesul și fremurăletul untului.
- 7) Două teascuri pentru brânză.
- 8) Două sute borcane (câni) pentru lapte.
- 9) Două-deci vase (câni) pentru lapte.
- 10) Șase basenuri pentru lapte.
- 11) Patru aparate pentru măsuratul laptelui
- 12) Un aparat turnărel laptelui.
- 13) Un aparat de gradarea laptelui.
- 14) 16. Un car pentru lapte.

FELURIME

Sâmbata 27 August, vaporul român „Meteor“ făcea priinul său voiajul la Constantinopol, având 72 pasagerii între cari familia Generalului Manu, D-lu General Cantil, Colonel A. Georgescu, D-na Lupu familia Neuman agentul vapoarelor Regiei D-lu Mihail Vacarecu, familia Filiti, familia Novian (profesor) familia Asian, D-lu Turel Vasiliu, D-l Cozadini, D-l Goanga Stefanescu, D-lu Codrescu D-lu

Ionescu, D-l Irimia, D-l Papadopol, D-l Jackson. D-l și D-na D. Calinescu, D-l Cavadia, D-l Eug. Cosmiadi

În loc de 20 și 24 ore cum fac cele alte vapore, „Meteor“ a ajuns la Coostantinopol în 13 ore. La Therapia (reședința de vară al diferitelor ambasadorii la Constantinopol) pe Bosphor au fost primiți de D-lu Mitilineu ministrul României la Constantinopol și de D-na Mitilineu. Excursionisti au vizitat Palatul Dolma-Backtsé, Tesaurul, Sfânta Sofia și diferite alte monumente.

Vaporul a plecat de la Constantinopol la 11 seara și a sosit aci la 12 a. m.

Cum se vede din cele scrise mai sus voiajul dela Bucuresci-Constantinople care se făcea înainte în 3 zile acuma are se fie numai de 20 ore, adică 6 ore de la Bucuresci la Constanța și 14 oare de la Constanța la Constantinople.

D-lu Prefect Istrati a plecat la Bucuresci spre a se ietelege cu D-lu Ministru în privința invitațiilor și pregătirii necesare la inaugurarea Podului pe Dunăre.

Vineri 1 Septembrie avut loc la Hotel Carol, balul dat în folosul personalului hotelului.

Sala a fost iluminată și decorată că de obicei.

La ora 10 1/2 începuse primul vals. Între Dōmne care au onorat balul se deosebiau D-na Manu în gris, D-na Elena Rasty în fulard creme cu flōre rōse, D-na Poenaru în negru, D-na Refet Bey într'o toaletă de mătășe foarte bogată D-na Cohen în gris închis, D-na Harris în negru, D-na D. Calinescu într'una din frumoșele ei toalete, D-na Zane în fulard gris cu dantele albe, D-na Cimbru în crēmă, D-na Polizu în fraise. D-na Nicolescu în bleupale, D-na Nicolau în crēpe negru, D-na Florescu în grenat, D-na Nicolescu în negru.

Buchetul de Domnișōre albine briliante picante era compus de D-șoara Didina Pribegeanu, o bruneta frumoasă că în tot-d'una, D-ra Anna Manu în crēmă foarte gentilă, D-a Miclescu foarte grațioasă în crēmă, D-ra Poenaru în alb, D-ra Cohen în grisperle,

D-șora Retoridi în gris, D-șoara Sila în rose.

Intre Domni D-l General Manu președi te Camerei, General Rasty inspectorul general al gendarmeriei rurale, D-l Refet Bey, consul Turciei, D-l Manu (junior) D-l Harris, D-l Thém. Lusi, D-l Irimia, D-l Colonel Liveșeanu, D-l Căpitan Nicolescu, D-l Locotenent Rădulescu, D-l Căpitan Genoveanu, D-l Goangă Ștefănescu, D-l Polizu, D-l Sub-Loc: Cantacuzino, Sub-Locot. Lahovary, Sub-Locot: Cumbari, Locot Pantari, D-l Grețeanu, D-l Pribegeanu, D-l G. Benderli, D-l Ionescu, A. Sasso. *Th. L.....*

Directionea Institutului de domnișoare din Constanța.

Din cauze neprevădute D-l Ioga neputându-se muta la 1 Septembrie se face cunoscut ca cursurile vor începe la 10 cel mult 15 Sept. 1895.

Inscrierile însă s'a început a se face în localul institutului (casele loga). - Guvernanta deja anghajată va sosi la 5 Septembrie.

Domii părinți ce vor bine voi a' mi încredința domnișorele se va înscrie în toate zilele de la orele 8-11 a. m și de la 2-5 p. m.

MERSUL TRENURILOR

intre Constanța și București în legătură prin transbordare la Cernavoda cu începere de la 1. Iulie 1895.

SOSIRE	PLECARE	STĂȚUNI	SOSIRE	PLECARE
p. 3.30	—	Constanța	—	p. m. 1.54
" 2.50	p.m. 2.54	Murfatlar	p.m. 1.41	" 1.48
" 2.16	" 2.19	Medgidie	" 2.15	" 1.20
" 1.58	" 1.59	Mircea-Voda	" 2.35	" 3.70
—	" 1.30	Cernavoda	" 3.04	" 1.65
—	—	Transbordare	—	2.31
a.m. 11.17	a.m. 1.119	Borcea	" 5.00	" 35.3
" 10.51	" 1.106	Fetesci	" 5.17	" 6.83
" 10.35	" 1.037	Elena	" 5.46	" 3.67
" 10.12	" 1.014	Marculesci	" 6.09	" .28
" 9.40	" 9.45	Ciulnița	" 6.28	" 5.54
" 9.20	" 9.22	Ghimpați	" 7.10	" 6.76
" 9.02	" 9.04	Dâlga	" 7.28	" 4.22
" 8.38	" 8.41	Lehliu	" 7.51	" 7.50
" 8.07	" 8.15	Serulesci	" 8.17	" 8.24
" 7.49	" 7.51	Fundulea	" 8.40	" 8.42
" 7.30	" 7.32	Brănesci	" 8.59	" 9.01
" 7.09	" 7.11	Pantelimon	" 9.20	" 9.21
" 6.54	" 6.56	Mogoșoia	" 9.34	" 9.36
—	" 6.45	București	" 9.45	" —

Marția, Joiă, Sâmbata și Duminica este tren local pentru Cernavoda la orele 9 dimineața.

Ambele trenuri sunt în legătură cu vapoarele pe Dunăre.

Luni, Miercuri și Sâmbata de sus în jos, Luni, Mercuri și Vineri de jos în sus.

LIBRARIA ȘI TIPOGRAFIA

„Universală“

36—Piața Independenței—36

GR. M. GRIGORIU

36—Piața Independenței—36

CONSTANȚA

LIBRARIA

Este asortată cu tot ce se atinge de articole de librărie; precum:

Papeterie bogat montată cărți scoastice, de științe și diferite Romane în limba

ROMANA ȘI FRANCEZA

Articole de pielărie, albume de fotografii și poezii, port-notise etc. etc.

Colecțiune de diferite tablouri, cornise pentru fotografii.

JUCĂRII DE COPIL ȘI PAPUȘI.

Parfumerie și săpunuri, Note pentru Piano din țară și străinătate.

TIPOGRAFIA

Asortată cu diferite litere tactura cea mai modernă poate efectua ori-ce lucrare

precum:

Cărți, Ziare, Afize, Registre, Adrese, Circulari, etichete, Cărți de vizită de logodnă, bilete de nuntă, și de doliu.

Deposit de tot felul de imprimate și registre necesare Domniilor perceptorii, Onor. Primării și Epitropiei de Biserică.

LEGATORIE DE CĂRȚI

Efectuarea prompte și prețurile cât se poate de moderate.